

1. Čtení: Ef 5,1-9

Základ kázání: Lk 4,31-37:

Milí bratia a sestry!

Už ste niekedy videli ducha. Sme pripravení zhovárať sa o duchoch? V Biblii na niekoľkých miestach čítame o démonoch, o posadnutosti. No v dnešnom svete túto tému mnohí vnímajú ako prežitú. Vraj v temnom stredoveku mohli ľudia veriť na duchov. Ale to vraj preto, že boli nevzdelaní. Mnohým veciam nerozumeli, preto ich pripísali duchom. A čo my, dnes? Má dnes zmysel hovoriť o anjeloch a démonoch, keď celkom ináč rozumieme fungovaniu sveta? Máme vedecké poznatky o ľudskom tele, o mozgu, o prírode, o rôznych javoch, ktoré majú svoje vedecké vysvetlenie. Majú v dnešnom svete miesto duchovia?

Áno, v minulosti si ľudia mnohé veci vysvetľovali magicky. No hoci my dnes mnohé veci vieme vysvetliť racionálne, predsa nemôžeme len tak opustiť myšlienku duchovného sveta. Božie slovo hovorí o duchoch a démonoch s takou samozrejmosťou, že to musíme brať vážne. Aj Pán Ježiš sa na viacerých miestach stretol so zlými duchmi. Celkom jasne ich rozoznal, ako duchovné bytosti, osoby. Rozprával sa s nimi, dával im príkazy, zápasil proti ich zlému pôsobeniu.

Ak chceme byť vo viere poctiví, musíme vnímať, že okrem sveta, ktorý vidíme, existuje aj svet duchovných bytostí. Časť z nich sa v záchvate pýchy rozhodla postaviť proti Bohu. Tých Božie slovo nazýva démonmi. Ich pôsobenie na človeka vedie človeka k zlému, často k zničujúcemu konaniu nielen pre posadnutého, ale aj pre jeho okolie.

Možno sa aj pri týchto slovách niektorí pozastavia a povedia, že takéto vysvetlenie moderný človek ťažko prijme. Ale keby sme sa pozreli do učebníc psychiatrie, stretli by sme sa tam so skúsenosťami, ktoré popisujú lekári. Posadnutosť opisujú ako o skúsenosť zo svojej lekárskej praxe. Známy psychiater Max Kašparů venuje tejto tematike celú kapitolu vo svojej knihe pre pastorálnu prax kňazov. V čom to teda je, že v minulosti sa ľudia viac stretávali s pôsobením duchov a brali to ako skutočnosť a dnes sme viac zdržanliví, keď ide o túto oblasť učenia?

Jedno z vysvetlení by mohlo byť aj v tom, že diabol je najväčší majster v klamstve. V minulosti ľudia skutočne mali omnoho menšie poznanie a omnoho viac sa báli neznámeho. Preto diabol na spútanie ľudskej duše využíval strach. Ovládal ľudí cez šírenie klamstva o svojej moci cez rôznych čarodejníkov a zaklínačov. Robil sa tak väčším, ako v skutočnosti je. Som presvedčený, že mnohí šamani, čarodejníci skutočne robili nadprirodzené veci zo spojenia so zlým duchom.

Dnes máme vedeckého poznania omnoho viac, preto sme zdržanlivejší rozmýšľať o duchovnom svete. A tak diabol mení svoje klamstvo a nahovára nám, že v skutočnosti duchovný svet a démoni neexistujú. Že všetko sa má vysvetliť iba vedeckým spôsobom. Takto sa ľudia prestávajú obávať zhubného vplyvu zlých duchov a bez zábran sa odovzdávajú rôznym moderným trendom.

V dnešnom svete je bežné hovoriť o pôsobení energií. Jedni to nazvú kozmická energia, iní energia zeme. Ľudia ochotne na seba viažu červené šnúrky, aby ich chránili magickou silou. Akou silou? Nad tým už nerozmýšľajú. Ochotne kúpia čarovné kamene, nosia ich po vreckách, aby boli zdraví. Nepýtajú sa, aká moc na nich pôsobí. Takto sa dobrovoľne otvárajú pôsobeniu síl, ktoré v nich pôsobia neslobodu. To všetko robia preto, lebo odmietajú predstavu zlého ducha, diabla. Zamenili si všetko duchovné len za neosobnú energiu, z ktorej by radi čerpali pre svoje zdravie, blaho, šťastie. Ale voči takej energii sa necítia byť morálne zviazaní.

Výsledky takéhoto otvorenia sa duchovnému svetu Bohu nepriateľských duchov sú nepríjemné. Je to nepokoj, ktorý títo ľudia prežívajú. Prenáša sa aj na ich rodiny, domácnosti. Nezriedka vedie k depresiám, k zúfalstvu. Často však na začiatku človek na sebe nič nepozoruje, ani jeho okolie nič nevníma. Len potichu sa čosi zlé v ňom rozvíja, kým to neprepukne. Mnohí s tým zápasia sami. Tí odvážnejší potom prídu aj k nám, kňazom a prosia o radu či priamo o pomoc. Mám viac takých skúseností.

Pri jednom stretnutí kňazov, sme si po krátkej diskusii o tejto téme uvedomili, že podobných problémov s duchovnými mocnosťami je veľa. Temer v každom zbere s tým zápasia ľudia spolu so svojimi kňazmi. Len sa o tom často nehovorí z obavy, aby nás tzv. moderní progresívni ľudia nenazvali staromódny, či doslova bludármi. Pravdou však je, že s problémami tohto druhu si ľudia sami pomôcť nevedia.

Aj v prečítanom príbehu sme si mohli všimnúť podobnú skúsenosť. Človek posadnutý zlým duchom sedel v synagóge. Ostatní možno ani netušili, že v sebe nesie tento problém. Zlý duch ho mal v moci. Pritom navonok nebolo nič vidno. Až keď prišiel Pán Ježiš a svojim vyučovaním prejavil svoju Božskú autoritu, vzbúrila sa zlý duch proti Jeho prítomnosti. Výkrik: *Čo ťa do nás, Ježiš Nazaretský?* ukazuje, že tu hovorí zlý duch za seba a za človeka, ktorého má v moci. V ďalšej vete však už hovorí duch sám v jednotnom čísle: *Viem, kto si, ten svätý Boží!* Rozum posadnutého bol v tomto zatemnený. Posadnutý človek nerozoznával Ježiša, ale zlý duch v ňom áno. Vedel, s kým má do činenia. Môžeme si všimnúť aj dôležitú skutočnosť. Démon sa Ježiša bojí, lebo mu je jasné, že nemá takú moc, ako Ježiš. Ježiš je jednoducho autorita nad všetkých duchov.

Túto skúsenosť potvrdzuje aj svedectvo istého človeka z dnešných čias, ktorý sa nejaký čas nechal zlákať do spoločenstva satanistov. To sú ľudia, ktorí uctievať satana a svojimi rituálmi sa často snažia uvaliť kliatbu na ľudí. Keď tento človek odišiel od satanistov a oslobodil sa spod ich vplyvu, hovoril, že satanistické kliatby, ktoré vysielali zo svojich stretnutí nemali účinok na ľudí, ktorí žili vo vzťahu s Pánom Ježišom. Ale na ľudí bez viery vplyv mali. Spôsobovali im trápenia. Nečudujem sa tejto skúsenosti. V liste Efezským čítame výzvu apoštola, že si máme v rámci Božej výzbroje na seba vziať aj štít viery. A tento štít slúži práve na to, aby sme ním odrážali útoky diabla. Ako? Vziať si štít viery znamená dôverovať Pánovi Ježišovi, Jeho sľubom, Jeho láske a moci.

Príbeh z evanjelia nás teda dnes chce poučiť o niekoľkých dôležitých veciach: svet zlých duchov skutočne existuje, hoci ich bežne nevidíme a nevnímame. V tom je dnes práve najviac zákerná taktika diabla, že sa tvári, ako keby ani neexistoval.

Druhé veľmi dôležité poučenie z príbehu je, že Pán Ježiš Kristus prišiel na svet nato, aby nás vymanil z moci diabla. Kde v srdci vládne Kristus, tam nie je miesto pre démonov, diabla ani ich pôsobenie. Útoky pookúšiteľa prichádzajú neustále, ale nemôžu nám uškodiť, ak sme chránení prítomnosťou Pána Ježiša v našej duši, ak Mu denne odovzdávame svoje vnútro a vyznávame Ho ako svojho Pána. Kde toto osobné a úprimné vyznanie znie, tam On Pánom zostáva a chráni nás.

Tretie poučenie vidíme v tom, že keď duch opúšťal posadnutého, hodil ho medzi ľudí, ale neuškodil mu. Kde prichádza Ježiš ako záchrana, Jeho moc skutočne zachraňuje nás ľudí pred vážnym poškodením v našej duši, našom živote.

Je možné, že aj medzi nami je niekto, kto v istej chvíli zaváhal vo svojej viere v Pána Boha. Možno sa mu zezdalo, že Božia moc na ochranu nestačí, že sa treba aj nám samým nejako aktívne chrániť. A tak niekto siahol po červenej šnúrke, niekto zaviazal červenú mašličku na kočiar svojho dieťaťa, niekto si kúpil liečivý kameň, či iným spôsobom siahol po duchovných silách so snahou, aby sa ochránil. Čo s tým? Čo robiť, keď zistíme, že sme sa mylili, že sme vykonali niečo nesprávne? Riešenie je jednoduché. Ak som zlyhal a obišiel Pána Boha v snahe o ochranu svojej rodiny, potrebujem to vyznať ako hriech. Potrebujem priznať, že som urobil zlú vec a odmietnuť ju. Potrebujem prosiť Pána Boha o Jeho odpustenie a veriť, že mi chce odpustiť. A potrebujem nielen sľúbiť polepšenie, ale aj zrieknuť sa takého konania a viac neotvárať svoj život zlým duchovným silám, neopakovať svoje omyly.

Čo povedať na záver? Posolstvo tohto príbehu z evanjelia nám dnes prináša zachraňujúcu zvesť. Zlo je všade, okolo nás. Chce mať miesto aj v nás. My však nemusíme podľahnúť jeho pôsobeniu, kým sa odovzdávame pod moc Záchrancu Pána Ježiša. To neznamená, že prestaneme hrešiť. Ale znamená to, že hriech a diabol nad nami nebude vládnuť. Znamená to, že po každom zlyhaní a hriechu stále máme otvorenú cestu k pokániu a očisteniu krvou Pána Ježiša. Byť s Ježišom je pre nás zachraňujúce. Ježišova moc, láska a odpustenie nás vracia späť medzi ľudí aj späť na cestu večného života. Ďakujeme za to nášmu Spasiteľovi a budme vždy otvorení Jeho prítomnosti. Amen.